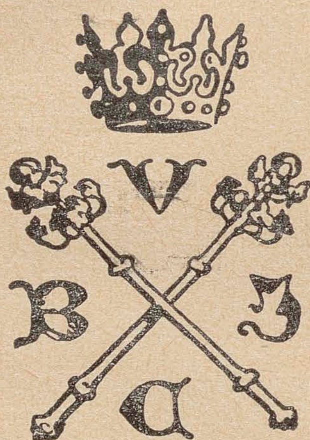
Brzyski

EPIGRAMMATUM.
PROBLEMATA

Ex variis Poetarum Claſſicorum
AUTHORIBUS.
Alphabeticè.

COLLECTA

Concinnè
Polonico Idiomate explicata.
Cuivis Statui hominū utilia.

Authore Martino Brzyſki
J: Uq; Dre. Aplico Notario
Lubl. Cano.

Impreſſa.
Anno Dñi 1765. Die 4. 9bris.

Typis S. R, M. Coll. Lublinen. Societ. JESU

Imprimatur in Typographia Lubl. Soc. JESU. Datum Lublini Die 4. 9bris 1765.

Stanislaus Raymundus JEZIERSKI Episc. Baccovien. Decanus Metropolitanus Leopol. Offic. Gener. Lublinen. mp.

AD LECTOREM.

Clericus es, legito hæc, Laicus legito ista libenter.
Crede mihi, invenies hic quod uterq; voles.

Xiędzem lub Swieckim iesteś, czytay to z ochotą
Znaydziesz w tey xiążce to, coć będzie życia cnotą.

ILLUSTRISSIMO
EXCELLENTISSIMO DOMINO DOMINO
CAROLO SAPIEHA.
PALATINO BRESTENSI LITHVANIÆ ÆQUITI AQUILÆ ALBÆ.
Mecænati Singularissimo.

DEDICATIO.

AUspicatò sane hoc mihi evenisse arbitror, ut hoc quidquid est fætus mei Amplissimo TUO Nomini consecrandum offerre & dedicare statuissem, ut exiguus quamvis hic labor Illustrissimo Nomine TUO, (quod non solum vetustissimo Prosapiæ Genere, Antenatorum Suorum uberrima Gloria & fastis, conjunctione Sanguinis primis cum Domibus eminens, Quæ hic uti Orbi Polono peroptime nota, ob innatam Animi TUI verecundiam, exprimere intermitto; & singularissimis TUI solius animi Dotibus ac Fulgore radiat) adornatus. Commendationis ac decoris assumat partes, qui eo maioris valoris & ponderis sanè habebitur quò majori

jori & sublimiori optime de Republica merita Authoritate TUA fulcietur. Et vel maxime cum hoc in libello profectò ea omnia quæ utriq; hominum Statui proficua pro loci, temporis, & status; ratione adhibenda sunt TUÆ, qua Divinarum Humanarumq; rerũ præclarissimæ notitiæ & fertilissimè exculto Ingenio ad trutinam porrecta. Qui hominum Divino Cultui addictorum utilitati imprimis studes, nulla oblivione deleri poterunt. Ea igitur suscipe hoc exiguũ quãvis ast devinctissimi animi mei pro collatis ac fusis in me Beneficiis munus, quod cũ Benignissimo TUO Favori dedico, optimã eamq; longissimã una cum fortunatissimis Successibus valetudinẽ apprecor. Rogans enixè DEUM T. O. M. ut TE incolumẽ semperq; beatum Mecænas Illustrissime pro bono Patriæ, Ornamento & decore Prosapiæ, publicoq; sincerrimorum Clientum emolumento diu conservare, Benedictionibus implere, omni genere consolationis locupletare dignetur. Hæc e corde vovens, profundissimo cultu ac Veneratione maneo.

ILLUSTRISSIMÆ EXCELLENTISSIMÆ
Dominationis Vestræ Obsequentissimus &
Humillimus Servus.
M. Brzyski C.L. Author. Operis.

A. A. A.

AMICI FICTI.

Rebus in humanis tria ſunt pejora venenis,
Perverſus ſocius, mala femina, falſus amicus.

(dzie,
Trzy rzeczy nad trucizne gorſze w ludzkim ro-
Chytry kompan, zła żona, przyiaciel ku ſzkodzie.

AMICI SINCERI.

(rit,
Verus amicus erit, qui plus mea quã ſua quæ-
Qui ſua plus quærit, falſus amicus erit,

Przyiaciel ſzczery więcey mnie niż ſobie ſprzyia
Kto ſobie więcey życzy, niż mnie, niech mnie
(miia.

AMARE ET NON AMARI DURUM EST.

Semper pœna datur, qui ſemper amat & non
amatur,
Eſt amor ingratus, cũ non ſit amator amatꝰ.

Ciężko temu co kocha, a nie ieſt kochany,
Bo nie wdzięczna ieſt miłość, gdy nie ma zamia-
(ny.

AMOR TURPIS UT IGNIS VITANDUS.

Neſcio quid ſit amor, nec amo, nec amo, rneq;
amavi,
Hoc ſcio quisquis amat, tangitur igne gravi.

Kochać niechce, ni kocham, ani mnie kochali.
To wiem że kochaiących ogień wieczny pali.

AMICITIA PROBATUR IN ADVERSIS.

Hunc verum dico, bene qui ſuccurrit amico,
Sorte patet miſera, quæ eſt dilectio vera.

Ten ſzczery, co na pomoc przyiaciołom ſtaie,
Bo wnieſzczęściu prawdziwa miłość ſię wydaie.

AUXILIUM DEI IN ADVERSIS QUÆRENDUM.

Auxilium Chriſti venit ad nos tempore triſti,
Quando timor major tunc Deus eſt propior.

Pomoc Chryſtusa przyidzie do nas wczas uci- (ſku,
Im więkſza boiaźń będzie, tym Bog nam w po- (bliſku.

ARS EX DOCTRINA

Ars cum doctrina certa eſt animi medicina,
Hanc ſi quis quærit, credite tutus erit.

Jeſt lekarſtwem umyſłu praca y nauka,
Wierzcie mi, ten beſpieczny kto ich ſzczerze (ſzuka.

VEL.

Kunſzt z nauką ieſt pewnym lekarſtwem dla Du- (ſzy,
Kto tych ſzuka ſam ſobie beſpieczeńſtwo tuſzy.

AVARITIA FUGIENDA.

Luxū omnem fugito ſimul evitare memento,

Crimen avaritiæ, nam ſunt contraria famæ.
(wſprawie
Zbytkow wſzelkich przeſtrzegay y wyſtępkow
Łakomſtwa, bo te zawſze ſą przeciwne ſławie.

AVARI MISERE VIVUNT.

Dormit nocte parū geſtans cor ſēper avarū,
Terrore eſt plenus ne quando ſiat egenus.

Nocy bez ſenne pędzi ſerce łakomego,
Boiąc ſię aby kiedy nie był żebrak zniego.

AVARUS SEMPER PAUPER.

O nulli chari, quibus hoc eſt nomen avari,
Vos faciunt inopes, quas cumulatis opes.

Nie mili, ktorzy macie imie łakomego,
Wy wpadniecie w ubóſtwo ze zbioru prętkiego.

AMOR STUDII. (*ctes,*

Diſce bonas artes tenero quas tempore tra-
Diſcere ne ceſſes, ſi doctor maximus eſſes.
Artem ſcruteris quāvis opulentus haberis,
Audi doctrinam, ſi vis vitare ruinam.
Doctrinæ cultus ſpernit nemo, ſit niſi ſtultus,

Uczyć ſię nauk w młodych leciech nie zuporem,
Nie zaniedbać uczyć ſię choć będąc Doktorem.
Szpyrać w naukach trzeba, choćbyś był bogaty,
Słu-

Słuchay nauk, ieżeli chceſz uyść wielkiey ſtraty.
Bo nauki ſzacunkiem żaden nie pogardzi.
Chyba ci co ſię zowią lub głupi, lub chardzi.

ALLUSIO CUIDAM LUTHERO DE NOMINE AULÆ.

Ore manuq; canas, caneres tamē aptius Aule
Si ſe tot fidibus jungeret una Fides.

Uſty, ręką Auleſie głos czyń lecz bez miary,
Byłby milſzy gdybyś z nim łączył y wdzięk wia-
(ry.

ANAGRAMMA LUTHERI.

O quam veraces veſtri lutherani miniſtri,
Ex hac mentiris voce, miniſter erit.

O iak prawdziwi waſi lutrzy miniſtrowie,
W tym kłamieſz znaydzieſz łamieſz wiarę do-
(brą ſłowie.

AMICITIA FICTA.

Fallimur inſontes non omnis amicus, amicus
Eſt, ſub pelle latet, qui ſtruit inſidias.

Chybiaią nas nieſzczerzy częſto przyiaciele,
Bo ſą ktorzy pod nami kopią dołkow wiele.

VEL.

Wpoſtaci cichey iagniąt bywa wilkow wiele.

ABOMINATIO FELICITATIS.

Lu-

Luxuriant animi rebus plerumq; ſecundis,
Nec facile eſt æquâ commoda mente pati.

Częſto pomyslne rzeczy cknią ſię człowiekowi,
Częſto wſzczęściu odmiennym,umyſł ſię odno-
(wi.

AMOR OMNIA SUFFERT.

Omnia cordis amor ſuffert patienter, amori
Nil grave, nil durũ eſt, omnia præſtat amor.

By naywiękſze trudności znoſi miłość prawa,
Bez biedy, bez trudności, z miłością zabawa.

AMICITIA INDISRUPTA. (arcte,

Quæ duo corda ſemel conſtrinxerit annulus
Quas etiam dextras junxerit una fides.
Ad mortẽ in tumulumq; fides hæc firmat a-
(morem,
Sic venit e Cœlis Sancta corona Tibi.

Ktore dwa ſerca ściśle ieden pierścień złączy,
Ktore dwie ręce iedna wiara wſpoł przyłączy.
Te do deſki grobowey wiara ſtwierdzi taka,
Ze będzie y Korona w zapłacie iednaka.

AMATORUM FRAUDULENTUM
LUCRUM.

Spes incerta, timor conſtans, fugitiva volũtas,
Gaudia mæſta, dolor dulcis, amarus amor.

Boiaźń

Boiaźń słabą, nietrwałą wolą, nie pewną nadzieię
Radość smutną, żal słodki, gorzka miłość sieię.

ADAMUS ET EVA.

Eva Parens mortis malo te falsa fefellit,
Cumq; tuo frueretur, væ tibi dixit ave.

Ewa twey matka śmierci, iabłkiem cię zdradzała,
Wspołeczne cierpiąc biada z tobą się witała.

TEMPORE FELICI MULTI NUMERANTUR AMICI.

Dum Sol obscurum radiis illuminat orbem,
Est individuus corporis umbra comes.
Quam primū liquidus nebulis obfunditur aer
Ecce repente tuum deserit umbra latus,
Te bona dum splēdet fortuna sequūtur amici.
Ut te, dum lucet Sol, solet umbra sequi.

Gdy świat pochmurny, słońca promieńmi ia-(śnieie,
Cień dla ciała ludzkiego wspolna umbrę sieie.
A gdy dzdzyste powietrze mgłą pokryte będzie,
Cień ustąpi; a chmury rozszerzą się wszędzie.
Tak gdyć świeci fortuna, znaydziesz przyiaciela,
Jak gdy słońce zaiaśni, cień światło przedziela.

ARS LONGA VITA BREVIS.

Ut solide sapiat, nulli sua sufficit ætas,
Mors prius a tergo quam sapiamus adest,

Byś

Byś zupełnie był mądrym wiek ci niewystarczy
Bo nim się mądrym staniesz, śmierć cię przefrymarczy.

AMICO SIC PRODESSE NE SIBI OBESSE.

Esto memor caro semper prodesse sodali,
Ut tibi non noceat; præstita amicitia.

Tak pożytecznym trzeba bydź dla przyiaciela
Zebyć ta przyiaźń szkody nie przyniesła wiela.

ACTUUM PRÆVISIO.

Quid quid agis, prudenter age & respice finē.

Nim co czynić zaczynasz, te miey wprzod przestrogi,
Byś patrząc końca, nie z szedł z sprawiedliwey drogi.

ANNI QUATUOR TEMPORA.

Poma dat autumnus, formosa est messibus æstas,
Ver præbet flores, igne levatur hiems.

Jesień, poznać z drzew można gdy iabłka wydaią,
Lato, gdy kłosy ziarno w sobie żyzne maią.
Wiosne, że wonne kwiaty ziemia rodzi,
Zime, że w piecu palić nie zaszkodzi.

B. B. B.
BEATISSIMA VIRGO ET CHRISTUS.

(mundi.
Hic Puer & Hæc Virgo duo ſunt miracula
Est hæc Virgo Parens, eſt Puer Iſte Deus.
Partus & Virginitas diſcordes tempore lōgo,
Virginis in Gremio, fœdera pacis habent.

To Dziecie y Ta Panna dwa ſą Cuda w świecie,
Panna ieſt oraz Matką a Bogiem To Dziecie.
Panieńſtwo z urodzeniem, czas z naturą grodzą,
Lecz w Panieńſkim żywocie oboie ſię zgodzą.

BEATOS EFFICIT SOLA VIRTUS.

Omnia cum pereant eſt virtus ſola perennis,
Hæc immortales reddere ſola poteſt.
(kiem miną,
Choć wſzyſtkie rzeczy w świecie razem z czle-
Nieśmiertelnych cnot ślady, nigdy nie zaginą.

BONA CONSCIENTIA.

Conſcia mens recti nullo commota pavore eſt
At mala mens ſemper ſollicitata pavet.

Czyſte ſumnienie nigdy złego ſię nielęka,
Złe zawſze pod ciężarem złych przypadkow ſtę-
(ka.

BIS DAT QUI CITO DAT.

Mu-

Munera des lætus corrūpunt tædia donum,
In quo censendum est quid, nisi dantis amor.

Dary daway z ochotą, bo dar pożno dany,
Nie miły, dar zaś prętki, nieoszacowany,

BARBARA SANCTA.

Barbara jā non sū sed mitis corpore Virgo,
Ast qui me genuit, barbarus ille fuit.

Grubianką nie iestem, lecz Panienką cichą,
Ten zaś, ktory mnie spłodził, był osobą lichą.

BELLI ET PACIS DUBIUS EVENTUS.

Dum poteris vinci, non debes dicere vici,

Nie mów że pokonałeś, kogo wzłości fali,
Mysz mała a srogiego słonia szłusznie zwali.

C. C. C.

CRUX CHRISTI JUSTIFICAT

Crux animat me Christe Tua hinc sum justus
(& absq;
Terrore intrepidus ceu leo semper ovo.

Krzyż mię Twóy wzmacnia Chryste więc iak
sprawiedliwy,

Bez

Bez boiaźni zoſtaie ni Lew nie pierzchliwy.

COR MUNDUM EX DEO EST.

Quid mundana vides, oculos homo tolle, Deūq;
Inspice, in hoc priſcam conſpicies effigiem.
Sordidus es, puri Sancto imbre lavabere cæli,
Sic mundatus eris cor ſimul atq; animam.

(oczy,
Widziſz świat ten człowieku wznieś do Boga
Zapatrz ſię nań, a poznaſz co portret iednoczy.
Nie czyſtyś ieſt, więc czyſtym deſzczem myi ſię
z nieba,
Tak oczyściſz y Duſze y ſerce iak trzeba.

CIBO MODICE UTENDUM.

In potuq; ciboq; opibuſq; eſt grāde gravamē,
Felix qui has curas exonerare poteſt.

Wnapoiu, iadle, ſkarbach ciężar nayznaczniev-
ſzy, (ſzy.
Kto tych zrzuci ſtaranie, ten ieſt naydzielniey-

CORNICULA ET ANSER.

Altera me in terris non eſt fæcundior ales,
Tu me plus loqueris, plus egoſcribo tamen.

(cie,
Ptaka wymownieyſzego iak ia nie maſz w świe-
Ty więcey gadaſz niż ia, a ia piſze przecie.

CUPIDITAS AVARI.

Aurum

Aurum quid servas & quod avarus acervas.
Quod parcus quæres, effundet prodigus hæres

Chowasz złoto y to coś łakomo nabywał.
Twóy ten zbior skąpy, dziedzic hoyny porozsiewał.

CUPIDUS MAJORI DAMNO AFFICITUR.

Qui binos una lepores sectabitur hora,
Uno quandoq; & quandoq; carebit utroq;

Dwoch zaiącow kto w iedney chcę godzinie zgonić,
Może się albo ieden, lub obydwa schronić.

COGNITIO CHRISTI.

Si Christum noscis satis est, etsi cætera nescis,
Si Christū nescis, nihil est, etsi cætera noscis.

Dosyć gdy znasz Chrystusa, choć więcey nie umiesz.
Póki BOGA nie poznasz, to nic nie zrozumiesz.

CURA FACIT SENEM.

Si vis incolumem, si vis te reddere sanum,
Curas tolle graves, irasci crede profanum.

Jeśli chcesz być szczęśliwym, ieśli chcesz być zdrowym,
Zrzuć starania, bądź dobrym, y bądź iednakowym,

CULTUS CHRISTI.

Effigiem Christi, dum transis, semper honora,
Non tamen effigiem, sed quem designat, adora
Nam Deus est, quod imago docet sed non
Deus Ipse.
Hanc videas, & mente colas, quod cernis in
illa.

Wizerunek Chrystusa, przechodząc, uszanuy,
Nie wizerunek iednak Bogiem samym mianuy.
Gdyż ktory iest wyrażon, nie ten sam w istocie,
Na to patrz, a tamtego, Duszą czcić miey w cnocie.

CHRISTI CHARITAS VERA.

Perpetuo in Christum dilectio ferveat igne,
Cujus amore tuus ardeat omnis amor.
Nil tibi, si corpus flamma absumatur acuta,
Profuerit, solus proderit almus amor.

Niech wiecznym do Chrystusa, ogniem miłość pała,
Bo w Ducha wyniesieniu miłość będzie trwała.
Wszak choć ogniem twe ciało spalone by było,
Coż potym? gdyby serce miłoscią nie żyło.

CUI PLUS DATUM PLUS REQUIRETUR AB EO.

Cui bona multa Deus concessit plura requiret.
Ni dispensarit, quas bene cepit opes.

Komu

Komu Bóg dał Dobr wiele, o więcey się ſpyta
Jeżeliś ie zmarnował, z nieba będzie kwita.

CHRISTUM SEQUI, MAXIMÆ DIVITIÆ.

Vis fieri dives, Chriſti mandata ſequaris,
Diminuusq; animi, gaudia nota tibi.

Jeżli chceſz bydź bogatym, Boſkie przykazania
Zachoway, umnieyſz ſerca radości dla Pana.

CARITAS EST VERA VIRTUS.

Eſt caritas perfectus amor, perfectaq; virtus,
Qua ſine perfectum nil reperire potes,

Miłość naydoſkonalſza ieſt z imienia cnota,
Bez ktorey innych nie ieſt prawa cnot iſtota.

CONSILIUM SANUM IRA PRÆPEDIT.

Conſilium præceps ſequitur plerumq; ruina
Ira quoq; eſt valde noxia conſilio.

Poſpieſzna rada często intereſſa zdradza,
Złość do mądrey porady ſzkodzi y przeſzka-
(dza.

CASUS HOMINUM.

Accidit in puncto, quod non ſperatur in An-
(no,
Te ſzczęście lub nieſzczęście, godzina ſprowa-
(dzi.
Ktorym rok nie pomoże, lub też nie zawadzi.

B CON-

CONSCIENTIA RECTA NIL TIMET.

Conſcia mens recti, famæ mendacia ridet.

Mniey dbay czy zle, czy dobrze, kto mowi o (tobie,
Wſzak pies ſzczeka na ſłońce, a ztąd ſzkodzi (ſobie.

VEL.

Wolno pſu ſzczekać ku ſłońcu iasnemu,
Pies pſem, a ſłońce ſłońcem, poſtaremu.

FACIES EST TESTIS QUALES INTRINSECUS ESTIS.

Każdego z właſney twarzy łatwo poznać mo- (żna,
Czy chytra wnim ieſt poſtać, czyli też pobożna

D. D. D.

DISCIPULUS SUPRA MAGISTRUM.

Multa rogare, rogata tenere, retenta docere,
Hæc tria Discipulū, faciūt ſuperare Magi- (ſtrum.

Wiele pytać, pamiętać y nauczać wſzędzie,
Z tych trzech mędrſzy diſcypuł nad Magiſtra (będzie.

DIVES NUNQUAM SATIATUR.

Dives ſemper hiat, pars major quod ſibi ſiat.

Non

Non eſt in mundo dives, qui dicat abundo,

Bogaty pragnie, y mieć więcey uſiłuie,
Nie przyzna w świecie bogacz że dość obfituie

DE REGE JOANNE TERTIO.

Miles eram, mox ſigna ferens, mox Scipio Dux Rex.

Zołnierzem byłem,potym Chorążym zoſtałem
Wnet w rząd Laſkę,Buławe,Berło odebrałem.

DESCRIPTIO INVIDIÆ.

Pallor in ore ſedet, macies in corpore toto,
Pectora ferre virent, lingva eſt ſuffuſa veneno,
Nec fruitur ſomno vigilantibus excita curis.
Succeſſus hominũ carpitq; & carpitur una.
Suppliciumq; ſuum eſt.

OVID: MET: L: 2. FAB: 15. DE INVID:

Bladość na twarzy ſiedzi, wyſchłość w całym ciele,
Wpierſiach żółć ſama,ięzyk ma trucizny wiele.
Ani ſnu nie zażywa, burzą go kłopoty,
Powodzenia ſzczęśliwego, y ludzkie obroty.
Nie pokoy wnim ſprawuią, ſam ſię zgoła kazi:
Przez ſwą zazdrość y Duſze y ſumnienie razi.

DILECTIO INIMICORUM.

In te peccantes patienter ferre memento,
Vicini & mores pertolerare velis.
Sic aliorũ hominũ tolerantia ferre valebit,
In te peccati quid quid erit reliquum.

Grzeſzących przeciw tobie znoś zawſze cierpliwie,
Twym bliźnim odpuść winy ſtaw ſię im życzliwie.
Toż wzaiem inni ludzie twe znośić defekta,
Łatwo będą, gdy zyſkaſz ich wſzyſtkich Reſpekta.

DEI IMMENSITAS.

Immenſus Deus eſt, Qui ſcilicet omnia mẽſus
Innumerabilis eſt, unus enim Deus eſt.

Nie zmierzonym bez końca BOG wſzyſtko mierzący,
Jeſt też y niezliczony ieden BOG będący.

DEUS UNUS ET UNA FIDES ESSE DEBET.

Unus in orbe Deus ſemper fuit, eſt, erit idẽ,
Cur non eſt eadem ſemper & una Fides,
Una fides, velut una dies, illuminet orbem,
Unus ut in Cœlo Sol, & in Orbe DEUS.

Jeden BOG na świat cały ieſt, iak był, y będzie,
Czemuż nie iedna Wiara w świecie ſłynie wſzędzie.

Nie.

Jedna Wiara, iak ieden ieſt dzień wcałym
(świecie,
Niebo ſłońce ma iedno, Bóg też ieden przecie.

DEUS AUTHOR POENÆ NON CULPÆ

(*tor,*
Non Deus eſt author culpæ, ſed criminis ul-
Pro meritis juſtis, præmia juſta dabit.
(mściwy,
Nie winy BOG authorem, lecz wyſtępkow
Za złe złym piekłem płaci, dobrym litościwy.

DIVITUM AMICI SUNT FALSI.
AMICI.

Quẽ tibi divitiæ peperere eſt falſus amicus,
Argentum non te, diligit ille tuum.

Ktorego ci twe ſkarby przyiaciela dały, (ły.
Nie ty lecz twoie ſkarby przyiaźń z nim zabra.

DOCTI DOCERE INDOCTI DISCERE
DEBENT.

Quæ noſti impertire libens, faciliſq; rogãti,
Eſto, quæ neſcis, diſcere non pudeat.

Czegoś ſię ſam nauczył, ucz pilnie drugiego,
Co nie umieſz, byś umiał, ſzukay z chęcią tego.

DETRACTORES SUNT VITANDI.

Quiſquis amat dictis alienam rodere famam,

Hanc menſam vetitam, noverit eſſe ſibi.

Kto lubi złym ięzykiem cudzey ſzarpnąć ſławy
Nie będzie przytym ſtole miał żadney zabawy

E. E. E.

EPITAPHIUM S: STANISLAI EPISCOPI CRACOVIENSIS.

Tumba Stanislai cineres tegit iſta Beati,
Regis Boleslai, quia non favit impietati.
Martirio, meritis, cæli migravit ad Aras,
Felix cui Deitas merces, Cui Sidera ſedes,

Grob Staniſława Swięte ten ukrywa kości,
Co Króla Boleſława nie zniosł bezbożności.
Męczeńſtwem wygrał niebo, poſzedł do przybytku,
Swiętemu BOG zapłato, a niebo w pożytku.

ÆGROTI FALSA PROPOSITA.

Ingemit ægrotus quia langvet corpore totus,
Quando langvebat monachus tunc eſſe volebat.
Poſtquam convaluit, manſit ut ante fuit,.

Stękał chory, zbolałym będąc w całym ciele,
Przyobiecał być dobrym mnichem przykościele.

Lecz

Lecz gdy przyſzedł do zdrowia zapomniał
pokuty,
Wrocił ſię do nałogow, tey ſamey minuty.

EPITAPHIUM NUTRICI. *(bar,*

Vado mori, nec Virgo fui nec mater habe-
Quidquid ſim, nolo prodere, vado mori

Idę na śmierć ni panna ni za matkę miana,
Umieram,czym tym byłam niechcę hydź wy-
dana.

EPITAPHIUM PATRIS IMPII
ET CANIS. *(effert,*

Proijcit in tiberim puerū, pater hunc canis
Fit canis ergo Pater, ſit pater ergo canis.

Wrzuca w tybr Syna Ociec,pies na brzeg wy-
daie, (ſtaie.
Więc pſem Ociec, a Oycem pies ſię dziecku

EFFECTUS LIBIDINIS.

Corpus, opes, Animā, ingeniū, famā, virtutes,
Debilitat, perdit, necat, impedit, inficit, auſert

Ciało, bogactwa, duſze, umyſł ſławe, cnotę,
Słabi, gubi, zabiia, razi, w kłada notę.

EMENDATIO VITÆ TEMPESTIVA.

Noli per cras, cras melioris ponere metas,
Vitæ, per cras, cras omnis dilabitur ætas.

Od

Od iutra aż do iutra nie odwłocz pokuty,
Bo nim iutra doczekaſz upłyną minuty.

ELEEMOSYNA FACIT DIVITES.

Quæ fuit a Domino promiſſa parētib9 olim
Gratia, nunc ſolis dantibus illa datur.
Dāt homines hodie gratis nihil omnia gra- (tis,
Ex nihilo nihil fit, da, dabiturq; tibi.

Przyobiecana pierwſzym Rodzicom od Pana,
Łaſka, ſamym daiącym bywa tylko dana.
Dać darmo mogąc ludzie, nic darmo nie daią,
Z niczego nic, lecz za dar, dary odbieraią.

ELOQUENTIA.

Facūdus nō eſt qui mala,ut qui benedicit,
Ut nec fæcundus, qui mala gignit ager.

Wymownym nie ieſt kto zle, lecz kto dobrze gada,
Jak rola nie ieſt żyzna, gdy głog z ziarna ſkła- (da.

EBRIETAS.

Obſtupuit multis mens bene docta ſcyphis.

Poniewaſz ſwym rozumem piiany nie włada,
Sprzeciwić mu ſię trudno, bo wierſzow nie ſkłada.

F.

F. F. F.

FELICITAS CUM TEMPORE.

Quando volunt nequeunt qui congrua tem
pora perdunt,
Proſpera ſors, volucri corripienda manu.
Exſceperat cunctas ſolertia pervigil Artes

Wten czas gdy chcą nie mogą czas tracący
drogi, (gi.
Fortunne ſzczęście gdy ſię w czyie toczy pro-
Szypką ręką chwytać go bo nad wſzelkie
ſztuki,
Obrotna pilność, czułość przewyżſza nauki.

FESTUM S. PAULI DENOTANS TEMPERIEM.

(ni,
Clara Dies Pauli clara têpora denotat An-
Si fuerint venti deſignant prælia Genti.
Si nix aut nebulæ pereunt animalia quæq,

Czyſte dni Pawła, czyſte dni znaczą dla świata
Jeżeli będą wiatry, woyny znaczą lata.
Jezli śniegi albo mgły, wſzelakie zwierzęta,
Ztąd giną y padaią powietrzne ptaſzęta.

FLETUS HOMINIS.

Pectoribus lacrymæq; genis labuntur ab ore,
Et lacrymas oculi, fluminis inſtar agunt.

Zpier-

Spierſi łzy wyciśnione ſpadaią na lice,
Y łzy nakſztałt ſtrumienia wydaią zrzenice.

FIDEI PROBATIO.

Veluti fulvum ſpectatur in ignibus aurum,
Tempore ſic duro eſt inſpicienda fides.

Jak złota dank przez ognie na widok probuią,
Tak w czas cięzki doznania wiary upatruią.

FELICITAS VERA.

Felices vere faciunt ſemperq; beatos,
De vero & ſummo gaudia nata bono.
Jac. Bill. de Spir. gaud.

Szczęśliwemi ſtaią ſię w ubłogoſławieniu,
Naywyżſzym cieſzący ſię Dobrem ku zbawieniu

FUGIENDA JUVENTUTI.

Ludere bachari, gravibus incūbere menſis,
Ridere & carni ſemper amica ſequi.

Grać, zapiiać, przy ſtołach wymyślnych obcować,
Smiać ſię y cielſka ſproſnych chuci naśladować.
Idem Auth.

FORTUNÆ INCONSTANTIA.

Cum fortuna manet, vultum ſervatis amici
Cum cecidit, turpi vertitis ora fuga.
Petronius.

Pokić służy fortuna, służą przyiaciele, (le.
Gdyć odstąpi, odwrocą wszyscy Twarzy śmie-

Non est fortunæ sed prosperitatis amicus,
Quem fortuna tenet dulcis, amara fugat.

Nie osoby lecz szczęścia przyiaciel prawdzi-
wy, (pierzchliwy.
Ten ktory wszczęściu szczery, w nieszczęściu

FIDEI DULCE JUGUM.

Mite jugũ Christi est duro sine põdere Legis
Gratia in hoc cunctis plena habitatq; bonis.
Cur igitur portare jugũ hoc tam mite re-
cusas, (*quium.*
O homo! Christianum hæc res probat obse

Słodkie jarzmo Chrystusa w ciężarze praw
wiecznych, (tecznych.
Łaska się w nich zawiera dla wszystkich sta-
Czemuż się tak słodkiego iarzma nosić wzdry-
gasz, (gasz.
Skąd proba żeś Katolik gdy go chętnie dzwi-

FIDES EX DEO.

Nil sensus ratione carens ratio fidei expers,
Nil sine amore Fides, nil amor absq; Deo.

Nic

Nic zmyśl iest, nic uwaga wiarą nie wzmocniona,
Nic wiara bez miłości z BOGIEM nie spoiona.

FRAUDULENTIA.

Palpat amor mulcetq; animos aspergine florum,
Sed spinas levium more relinquit apum.

Im ci bardziey swóy affekt bliźni prezentuie,
Nie wierz mu, bo cię w ten czas żądłem pszczolim truie.

G. G. G.

GAUDIA MUNDI FICTA.

Quid vana quæris gaudia sæculi?
Pennata sunt, hæc dum capis avolant.
Perniciùs emissa sagittâ,
Nulla diu remanet voluptas.

Na coż szukasz usilnie wesołości świata,
Jest skrzydlasta, chwytaną, wyrwąć z ręku fata.
Jako strzała puszczona, przed swą metą ginie,
Tak prożny moment uciech, w oka mgnieniu minie.

GRATITUDO REDEMPTIONIS.

Captus eram, tenebrisq; diu noctuq; tenebar,
Sed Tua me vinclis solvit amica manus.

Nil

Nil mihi, nil aliud ſupereſt quã magne IEHOVA,
Pangere pro meritis, pectora grata Tuis.

Otoczona w Dzień w nocy ciemnościami była
Ma Duſza, lecz Twa Ręka ią wyprowadziła.
Nic więc mi nie zoſtaie procz, o wielki Boże,
Twe łaſki wielbić z zaſług, iak ma Duſza może.

GAUDIA VERA.

Una ſalus ſervire Deo eſt, hæc gaudia vera,
Vera putes, quorum gloria finis erit.

Sława, honor, naywiękſzy, Bogu ſłużyć ſzczerze
Bo końcem takiey ſłużby, ieſt chwały przymierze!

GAUDIA FALSA.

Quæ durare putas mortalis gaudia vitæ,
Sunt brevia, & triſtis finis amoris erit.

To rozumieſz że długi przeciąg życia bywa,
Lecz życia miłość krótka wraz z życiem upływa.

GLORIA VERA EX VIRTUTE.

Gloria ſi dulcis, ſtudeas virtute parere
Quo labor eſt major, gloria major erit.

Jeżelić ſłodka chwała, ucz ſię cnoty wſzędzie,
Im większa praca tym też wyżſza chwała będzie.

GU-

GUBERNATIO FACTA PER JUVENES SIGNUM RUINÆ.

Urbes, Regna, Domos, juvenū quas rexerit (ardor,
Sunt quanquā fortes, certa ruina manet.

Miasty, Królestwy, domy gdyby młodz rządziła,
Choć iest mocna, przecieżby pewnie ie niszczyła.

GARRULITAS NOCIVA.

Qui nimiū fatur, stultissimus esse probatur,

Głupiemu nie pomoże żadna zdrowa rada,
Bo się nie da przekonać, swoie głupie gada.

GRATIA INCONSTANS.

Gratia magnatum, nescit habere statum.

Pańska łaska iest taka, iaki głos ptaszęci,
Ktory zwabi, nic nieda, choć do siebi znęci.

H. H. H.

HYPOCRITA FALSUS.

Larvatā speciem pietatis hypocrita præfert,
Et dum sacra facit, nil pietatis habet.

Zmyśloną Hypokryta postać taki nosi,
Co nie ma pobożności, a Swiętym się głosi.

HY-

HYPOCRITA.

Crimina qui cernũt aliorũ, nec ſua cernũt,
Hi ſapiunt aliis, deſipiuntq; ſibi.

Ludzkie winy podſtrzegać,a właſne mniey wi-
dzieć, (dzić.
Jeſt iedno co podchlebiać innym, z ſiebie ſzy-

HOMO. (ver,

Cor niſi cura nihil, cor nil niſi triſte cada-
Naſci, ægrotare eſt, vivere ſæpe mori.

(pem,
Coż ſerce? tylko kłopot, ſerce ſmutnym tru-
Rodzić ſię y umierać, być dla śmierci łupem.

HOMO NATUS ET MORIENS.

Plorabus cum natꝰ eras,fuit ergo voluptas
Nulla tibi naſci, cur doles ergo mori.

Płakałeś gdyś ſię rodził, boś bez pocieſzenia
Rodził ſię, teraz śmierci czem ſię boiſz cienia.

HONORATIO PARENTUM.

Qui cupis eſſe ſenex,caros venerare Paren-
Quæ Patri facies,filius illa tibi. (tes,

Jeśli ſtarym bydź pragnieſz czciy zawſze Ro-
dzice, (dzice.
Jak ty czcić Oyca będzieſz,tak cię czcić dzie-

HO-

HOMO ASTUTUS.

Pejerare consvevit qui solet mentiri,

(zmaſtem,
Tak ſkłamać fałſzerzowi iak zieść chleba
U ktorego przyſięga ieſt nieprawdy haſłem.

HOMO CUPIDUS.

Tu licet obſerves dextrā teneasq; ſiniſtrā,
Inveniet ſaccum qua ratione trahat.

Patrz na prawą złodzieia, ręke trzymay lewą,
Znaydzie ſpoſob kradzieży podſtawiſzy drze-
wo.

I. I. I.

JUSTUS UT LEO FORTIS. (*det,*

Fortis ad arma Leo, Iesu Cruce fortior au-
Aggrediturq; hoſtem, robore, mente, manu.
Juſtus est intrepidus contra hoſtē tendere
perge,
In ſe ſe juſtus Corda Leonis habet.

Nieprzyiacioł Orſzaki Mocarz Naydzielniey-
ſzy, (mocnieyſzy.
Swą bronią Lew w ſwym Krzyżu Jezus nay-
Gubi, bo ſprawiedliwy ſwe nieprzyiacioły,
Zwycięża gdy Lwie ſerce bierze z Boſkiey
ſzkoły.

JU-

JUCUNDUM EST HABERE AMICOS.

Audivi dici, duo quod ſint ſemper amici,
Nemo ſibi ſatis eſt, eget amicus amico.

(wiela,
Że dwoch zawſze w przyiaźni to ſłychać od-
Jeden ſobie nie dość ieſt, pragnie przyiaciela.

IN CRUCE AMOR CHRISTI.

Hic mea me pietas ligno confixit in alto,
Hic me ſolus Amor, non mea culpa tenet.

Tu mnie moia pobożność na ten Krzyż przy-
biła, (wiła.
Tu mnie miłość nie wina o śmierć przypra-

JUSTI BENEDICUNTUR.

Juvenis fui & jam ſenui & non vidi juſtum
Derelictum, nec ſemen ejus quærens panem.

Dziecięciem byłem, teraz ieſtem ſiwy,
A nie widziałem, żeby ſprawiedliwy.
Był opuſzczony, albo było trzeba,
Potomkom iego kiedy żebrać chleba.

JUVENTUS UT VENTUS.

Quo ſemel eſt imbuta recens ſervabit odo-
rem.
Teſta diu. Horatius.

Tą, ktorey ſię tłuſtości ſkorupka napiie,

Trąci zawſze, bo młodość z nałogami żyie.

JUVENUM CORRECTIO.

Principiis obſta ſero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.

(we,
W poczatkach wnet zabiegay, lekarſtwo goto-
Bo przez długie odwłoki, złe ieſt zawſze nowe,

JNCONSTANTIA AMICI.

Donec eris felix multos numerabis amicos,
Tempora ſi fuerint nubila, solus eris.

Ovidius.

Poki będzieſz ſzczęśliwym maſz przyiacioł
wiele.
Odmienią ſię z odmianą ſzczęścia przyiaciele.

IN EADEM MATERIA.

Tempore felici multi numerantur amici,
Dum fortuna perit, nullus amicus erit.

(wa,
Przyiacioł bardzo wiele w czaſie ſzczęścia by-
Wraz z odmianą fortuny, przyiacioł ubywa.

JUSTITIA DEI.

Ante Dei vultum, nil pravi conſtat inultũ.

Przed Boſką Twarzą nic ſię nie utai złego,
Nie uniknie grzech żaden ſądu ſtraſzliwego.

IN

IN PRODIGUM ET PARCUM.

Hic nisi post mortē, veteri nil donat amico,
Ille nihil, quod post funera donet, habet.

Nic nie ma coby niedał, żyiąc darny swego,
Skąpy zmarłszy nic nie da, bo nie ma nic swe-
go.

INITIUM SAPIENTIÆ TIMOR DOMINI.

Speraret Cælos nemo, si nemo timeret
Infera, prudenti spem facit ipse metus.

(trzeba
Kto chce nieba dostąpić, boiaźń wprzod mieć
Piekła, bo taka boiaźń; pewność sprawi nieba.

JUDICII DIES.

(mnes,
Quo respondebunt homines, & ad omnia o-
Judicio tanto num satis una dies?

Na wszystko odpowiedzą ludzie w sądzie wszy
scy,
(bliscy.
Wiednym dniu postawieni, przed sędziego

INFERNUS.

Ut niger in niveum nulla redit arte colorē
Spectat ab inferno, sic via nulla retro.

Jak czarny żadną miarą białym być nie mo-
że,
(Boże.
Tak niebo potempieńca, nie ścierpi, broń

IRACUNDUS SEMPER INJUSTUS.

Qui temere & præceps rabidas exarsit in
Excedet ſemper limina juſtitiæ. (*iras,*

Ktory chardzie z prętkością w złość ſzaloną
wpada, (wada.
Wtym nieſprawiedliwości zawſze mieſzka

JACTANTIA EST OMNIBUS INVISA.

Omnibus inviſa eſt ſtolidæ jactantia mentis,
Dum de te loqueris, gloria nulla tua eſt.

Ten co ſam ſiebie chwali, każdego obrazi,
Z tey pochwały nic zyſka, owſzem ſam ſię
ſkazi.

L. L. L.

LÆTITIA VERA.

Lætitia in vino eſt, nobis non invidet æther
Gaudia, ſi cordis meta ſit una Deus.
(zdrości,
Ze ieſt w winie weſołość wſzak nikt nie za-
Jeżli naſzych BOG będzie celem weſołości.

LU-

LUMEN.

Est oculo gratũ specularisemper amatum,
Non affectatur lumen quod non speculatur.

Jest miło oku, widzieć rzeczy ulubione,
Nie iest chęć widzieć światło gdy będzie zaćmione.

DE LINGVÆ BONITATE. *HESIODUS.*

Optimus est homini lingvæ thesaurus & in gens,
Gratia, quæ parcis mensurat singula verbis.

Zysk naylepszy z ięzyka dla człowieka taki,
Ktory w małomowieniu iest zawsze iednaki.

LINGVÆ MALICIA ET BONITAS.

Nil melius lingva, lingva nil pejus eadem,
Tristia cum dulci melle, venena gerit.
Cato

Nic lepszego nad ięzyk, nadeń nic gorszego,
Bo słodyczy z trucizną mieſza z gustu swego.

LAUS VIRTUTIS NON EST QUÆRENDA.

Quærito Virtutes, virtutũ spernito laudes,
Nominis est etenim, gloria non hominis.

Szukay cnot pilno, z cnoty zaś unikay chwały

Bo to twego imienia, lecz nie twe pochwały.

LABORIS PRÆMIUM EX OPORE.

Mandere Qui panẽ jubet in ſudore diurnũ,
Non dabit æternas, abſq; labore dapes.
(ſwego,
BOG ktory chleb ieść każe w pocie czoła
Prożnuiących nie przyimie, do ſtołu właſnego

LEX ET JUSTITIA IN QUO CONSISTIT.

(honeſtũ,
Vis Legis. prohibere malum eſt, permittere
Juſtitia eſt ſemper jus dare cuiq; ſuum.

Moc prawa, bronić złego, czynić co dobrego
Pozwalać, ſprawiedliwość, oddać co cudzego.

LIBROS MULTOS LEGERE, UTILIUS EST QUAM COMPARARE.

(lex,
Egregios cõparare Libros. præclara ſupel-
Aſt nullum utilius, volvere ſæpe Librum.
(wyborny,
Naymędrſzych Xiąg nabywać, to ieſt ſprzęt
Lecz czytać ie z uwagą ieſt to zyſk przezorny.

LOQUACITAS NOCIVA HOMINBUS.

Vis ſapiens dici raro & meditata loquare,
Sæpe loquax verbis, proditur ipſe ſuis.

Chceſz-

Chcefzli fię mądrym nazwać, mów uważnie mało,
Bo wiela z wielomoftwa, głupftwo fię wydało.

LAUS VERA BONORUM.

Omne genus laudis, turpi vilefcit in ore,
Vera boni & docti laus folet effe viri.

Wfzelki rodzay pochwały w złych uściech podleie,
Człek mądry fprawiedliwy, chwałą prawdy tleie.

LÆSUS NUNQUAM SANATUR.

Vulnere Sanatô tamen cicatrix manet.

Choć zadana za czafem zgoi fię y rana.
Jednak blizna tey rany tkwi w fercu zadana.

LITIS EFFECTUS MALI.

Verba parant litem, lis prælia, mortem,

Z flow do prawa przychodzi y do ciężkiey zwady,
Z ktorey gdy śmierć naftąpi, nie dafz żadney rady.

M.

M. M. M.

MITES UT AGNI PACIFICI.

Grex ovium imbellis, rabidorũ ora leonum,
Stare nequit, trepido sed fugit usq; gradu.
Bellũ aversantur mites, placidiq; quietem.
Pacis amant, victrix inde corona venit.

Trzoda cichych owieczek przed wilkiem zaiadłym,
Stać nie mogąc, ucieka swym krokiem upadłym.
Bo woyny niechcą cisi, lecz pokóy kochaią,
W ktorym Korone chwały za łup odbieraią.

MITES BEATI.

Mitescat mens Sãcta Deo non vi geritur res,
Mitis Ovicla fies, atq; beatus eris.

Niech twoy umysł korzy się bez przymusu Bogu,
Będąc cichą owieczką unikniesz nałogu.

MUNDI FRAGILITAS.

Fictilibus paries vasis vitroq; superbit,
Est etiam his potus præbitus estq; Cibus.
Hæc tamẽ a digiti tactu periisse videntur,
Taliter in nobis gaza perire solet.

Jaśnieią nikczemnemi ściany naczyniami,

M Bę-

Będący napełnione, iadłem napoiami. (ną,
Te iednak za dotknięciem palca, wszystkie gi-
Rownie iak ludzkie skarby, ktore w punkie mi-
ną.

MULIERUM CONSORTIUM VITANDUM.

Vos etenim moneo juvenes, turpissima scor- (ta,
Temnite, nã meretrix candida nulla fuit.
Blãda sit ore licet, tamen haud est pectore
Hoc moniti exẽplo, discite quæso mei. (*fida,*

Was przestrzegam młodzianie tych sprosnych. zalotow (miotow-
Strzeżcie się, gdyż metresy nie czyste z przy-
Chociasz są piękne z twarzy, lecz w sercu obłu dne, (cudne.
Te z przestrogą przykłady wam niech będą

MEDICINA GRATIS INUTILIS.

Empta solet care multos medicina juvare,
Si data sit gratis, nil confert utilitatis.

Kupne zwykło skutecznie lekarstwo uzdrawiać
Darmo dane, zwątlonych sił niechce napra-
wiać.

MULTILOQUIUM.

Virtutẽ primã esse puta compescere lingvã
Pro-

Proximus ille Deo est, qui scit ratione tacere.
Rumores fuge ne incipias novus Author haberi,
Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutũ.

Poskramianie ięzyka miey za pierwszą cnotę,
Nayblizszym Bogá ktory milczeć ma ochotę.
Zwad unika by nie był zły author z imienia,
Bo milczenie nieszkodzi, szkodzą złe mowienia.

MEDIA ÆTAS.

Ultima dum fragilis ducatur linea vitæ,
Certa tenet medium linea nulla locum.
Quæ media à doctis & vulgo dicitur ætas.
Ante obitum quæ sit, dicere nemo potest.

Gdy do kreski ostatniey życie ludzkie mierzy,
Pewny zśrodka liniy niechay nikt nie wierzy.
Bo ten wiek ktory srednim mądrzy nazywaią,
Przed śmiercią iak go nazwać po czasie doznaią.

MULIERUM MALITIA.

Sidera non tot habet Cœlum, nec flumina pisces,
Quot scelerata gerit fœmina mente dolos.

Niema niebo gwiazd tyle, ni w sobie ryb wody,
Ile chytra niewiasta z swych sztuk czyni szkody.

MU-

MULIERUM FRAUS.

Adam,Samſonē,Petrum, David Salomonem,
Decepit mulier, quis modo tutus erit?

na,
Adam,Samſon,Piotr,Dawid mądrość Salomo-
Przez niewiaſtę zdradzona,czyiaż pewna ſtro-
na?

MALORUM DIVITIÆ.

Lurconi venter Deus eſt,& nummus avaro,
Et cui ſunt veneris gaudia, prima venus.

mu,
Zarłokowi brzuch bogiem pieniądz łakomc-
Zchuci brzydkiey zażycia,radość lubieżnemu.

MISERIA VITÆ.

Vivere quiſque diu quāvis & egenus & æger
Optat, id eſt miſerum ſe cupit eſſe diu.
Invitus moritur miſer et miſerabilis iſpe,
Hoc eſt invitus, deſinit eſſe miſer.

Czy ubogi czy ſłaby życzy ſobie długo,
Życ, ztąd chce wſzelakiego nieſzczęścia bydź
ſługa. (muſi,
Przecież choć niechce umrzeć iednak biedny
To ieſt choć niechcącego bidaka śmierć
zduſi.

MALI MORES NON A TEMPORE.

Cur accuſat homo mores,ac tempora culpā,

Mo-

Moribus adſcribens, temporibuſq; ſuam.
Non in tēporibus, vitiū eſt aut moribꝰ ullū,
Non vitiamur ab his temporibus, sed in his.

(ie,
Czemu przymioty czaſom złe człek przypiſu-
Y na czaſy, złym będąc biedny utyſkuie,
Wczym czas winien wyſtępkom albo złym przymiotom, (ścią cnotom.
Nie czas przeſzły lub przyſzły, lecz człek zło

MALA PROPOSITA ÆGROTI.

Ingemit ægrotus quādo lāgvet corpore totꝰ,
Aſt dum convaluit, talis ut ante fuit.

Na ſiłach zwątlon będąc chory utyſkuie,
Ozdrowiawſzy wnet złoscią ſam ſię pierwſzą truie.

MISERIA HOMINUM DUPLEX.

Dupliciter miſer es, qui felix ante fuiſti,
Dupliciter felix qui fuit ante miſer,

Dwoiako nieſzczęśliwy kto był przedtym w ſzczęściu, (ſzczęściu.
Dwoiako ieſt ſzczęśliwy, kto bywał w nie-

MISERIA JOBI.

Divitias Jobo Sobolemq; ipſamq; ſalutem,
Abſtulit, hoc Domino non prohibente ſatan.

Omnibus ablatis, misero tamē una superstes,
Quæ magis afflictum redderet, uxor erat.

Bogactwa, zdrowie, dziatki szatan zazdrościwy
Jobowi z dopuszczenia Boga wydarł chciwy.
Gdy wszystko stracił iedna żona mu została,
Aby mu umiartwienia więcey przyczyniała.

MORS MALA MALORUM.

Formidāda malis sequitur quā pœna perēnis
At contra felix, mors solet esse bonis.

Okrutną dla złych śmierć ieſt grożąc karą wieczną,
Przeciwnie śmierć dla dobrych słodką y bespieczną.

MERCATOR RERUM TERRENARUM.

Per mare per terras, mercator quæritat (aurum,
Sic cæli æternas stulte relinquis opes.

Morzem y lądem szuka głupi kupiec złota,
Przez co mu ginie skarbow zbawiennych robota.

MUNUS AMICO.

Accipe parva mei lætus munuscula censûs,
Non quæ sint, sed qua suscipe mente, data.

Odbierz z ochotą szczupłe datku mego dary,
Nie

Nie dar ſzacuy,lecz z daru ſerca dochodz wiary.

MORS OMNIBUS UNA.

Eſt cõmune mori, mors nulli parcit honori,
Debilis & fortis,veniunt ad funera mortis.

W iedney zawſze śmierć zwykła fundować ſię porze,
Gdy tak nędznych w doł kładzie iak panow w honorze.

N. N. N.

NIMIUM SEMPER VITIOSUM.

Omne nocet nimium, generoſi copia mellis,
Fel ſtomacho fiet, plus capienda tuo.
Flãma olei modico creſcit, nimioq; peribit,
Rebus ita in cunctis, omne nocet nimium.

Wſzyſtko ſzkodzi co nadto iako miod obficie,
Zażyty żołć w żołądku ſprawuie ſowicie.
Ogień ztrochy oleiu roście, z wiela ginie,
Tak rzecz nadto zażyta, podlega ruinie.

NIHIL OCCULTUM CORAM DEO.

Tam nihil occultum geritur quod aperte Tonantis, Arbi-

Arbitria, aut ſolis radios effugere poſſit.

Nie czynim nic ſkrytego co otwartym Boże,
Twym zdaniom lub ſłoneczny promień ukryć
może.

O. O. O.

OTIUM DAT VITIUM.

Otia ſi tollas, periit veſana libido,
Quam labor aſſiduus, duraq; vita domat.
Servus es infamiæ, nam quid ſervilius illo.
Quem premit imperiis fœda libido ſuis.

Prożnote znieś, ſzalona lubieżność ominie,
Ta z pracy uſtawiczney z oſtrym życiem ginie
Sługą ſię nieprawości, niewolnikiem ſtaie,
Kto ſię pod lubieżności rząd tyranſki wdaie.

OMNIBUS MODICE UTENDUM.

Parcus veſcendo, parciſſimus eſto bibendo,
Sanior eſſe potes, ſi cum moderamine potes.

wſtrzemięźliwſzy,
Oſtrożnym bądź w iedzeniu, w trunkach
Zdrowym będzieſz zapewne, ale mało piwſzy.

OPE.

OPERA BONA.

Quid Lux modio? vas amoveatur opacum,
Lux fidei radios, ſpargit ubiq; ſuos,

Nie wyda blaſku światło gdy korcem zakryte,
Niech będzie swiatło wiary dla wſzyſtkich od
kryte.

OTIUM VITANDUM.

Otia ſi tollas periere cupidinis arcus,
Contemptæq; jacent & ſine luce faces.
Ovid. Lib. de Remed. Amor.

Jezli znieſieſz prożnotę, Kupidina ſtrzały,
Zwyciężyſz, odſtąpią cię nie rządne upały.

ODIUM PERVERSORUM HOMINUM.

Odi illos ceu clauſtra erebi quicũq; loquũtur,
Ore aliud, tacitoq; aliud ſub pectore volvunt
cych,
Nie nawidź tych jak piekła inaczey mowią-
A inaczey w ſwym ſercu obłudnie myślących.

OMNIA CUM TEMPORE.

Tẽporibus medicina prodeſt, data tempore
proſunt,
Et data non apto tempore, vina nocent.

Wcze-

Wcześnie lekarstwo dane, pomaga choremu,
Wino dane nie w czasie, szkodzi y zdrowemu.

OMNIBUS MODICE UTENDUM.

Si tarde cupis esse senex uteris oportet,
Vel modico modice, vel medico modice.
Sumpta cibus tanquā lædit medicina salutē,
Sic sumptus prodest ut medicina cibus.

Jeżeli poźne wieki pędzić życzysz sobie,
Wszech rzeczy y Doktora rzadko zażyć tobie.
Trzeba, bo iak lekarstwa częste, zdrowiu szkodzą, (dzą.
Tak po trochu zażyte, do zdrowia przywo-

OMNIA HABET, QUI PAUCIS CONTENTUS.

Si felix ille est qui quæ vult habet omnia (*quare,*
Velle solent homines, quæ voluisse dolent.
Virtus libertas est optima maxima, solus,
Ille potest qui vult vivere qui bene vult.

Jeźli ten ktory chcąc mieć, ma wszystko szczęśliwy, (troskliwy?
Czemuż chcąc mieć że chciał mieć ztąd bywa
Cnotą wolność naylepsza y naywyższa będzie
Temu co chcę, y może żyć pocściwie wszędzie.

OPERUM BONORUM AUT MALORUM FINIS.

Qui bene fecerūt, illi sua facta sequuntur,
Qui mala fecerunt, facta sequuntur eos.

Dobrze czyniący w życiu, za swemi sprawami
Poydą, zle zaś czyniący zginą z występkami.

OMNIA TOLERANDA SUNT PRO VITA ÆTERNA.

Si quanta æternæ sunt vitæ præmia volvis,
Omnia pro Christo perpetiere libens.

Poznawszy iaka życia ludzkiego nadgroda,
Cierp mężnie dla Chrystusa ztąd wieczna swoboda.

OMNIA SUNT PATIENTER FERENDA.

Quod tibi cōtigerit, patiēter ferre memēto
Nam certum fieri, Numine cuncta Dei.

Coć się złego przytrafi w życiu, znoś cierpliwie,
Bo to złe z Boskiey woli pochodzi prawdziwie.

ORTUS ET OCCASUS.

Sole oriente tui reditus a morte memento
Sis memor occasus, Sole cadente tui.

Gdy

Gdy wſchodzi Słońce pomyśl o Zmartwych-
powſtaniu,
Gdy zachodzi, o ludzkim pomyśl omieraniu.

P. P. P.

PECCATUM ADÆ.

Adam primus homo damnavit ſæcula pomo
Abſtulit hoc damnum Filius Ipſe Dei.

pienie
Adam człek pierwſzy iabłkiem światu potę-
Sprowadził, Syn zaś Boſki wrocił mu zbawie-
nie.

PERICULA MUNDI.

Sic hodie in mundo cõmercia cũcta gerũtur
Decipula utravis parte timenda latet.
Publica vis etiã exercet ſine fronte rapinã
Nec ſua cuiq; Domus, nec via tuta manet.

Takie na świeście całym teraz ſpołeczeńſtwa,
Ze w nim zdzierſtwa panuią krzywdy wſzete-
czeńſtwa. (ſtanku;
Moc publiczna, łupieſtwa mnoży bez prze-
Iż tak w domu iak w drodze, nikt nie ieſt bez
ſzwánku.

PAX DOMUI.

Sit pax intranti, benedictio larga manenti
Indeq; migranti, sit Comes Ipse Deus.

Niech będzie pokoy w pokoy, wchodzącemu,
Błogosławieństwo, w nim mieszkaiącemu.
Kto zaś ztąd wyidzie,
Niech BOG z nim idzie.

PRÆSENTIA DEI.

Cur quid turpe facis, quod me spectãte rubes,
Cur spectante Deo non magis ipse rubes.
Hugo: Card: in Psal. 15. v. 8.

Czem źle czynisz, co przy mnie czynić byś się wstydził,
To czynisz w Oczu Boskich choć cię iuż obrzydził.

PRAVA SOCIETAS FUGIENDA.

Ne tibi qui vitiis scateat conjunge sodalem,
Namq; etiã firmos pestis gravis occupat artus.
Non tu virtutem tribues, sed dedecus ipse,
Accipies, vitiis atq; inficiere profanis,

Z tym ktory zły iest żadney nie miey wspołecznośći,
Jak powietrzna zaraza zdrowym członkom złośći.

Doda-

Dodaie, tak ty cnoty nic nie przydaſz złemu,
Owſzem z złym maiąc ligę ſzkodziſz mieniu
twemu.

PATIENTIA VERA.

Multa tuo tolerãda extãt incõmoda cordi,
Donec in hac mundi lubricitate meas
Sed tolera, atq; ſile, ſperaq; hæc una medela
eſt,
Qua tolerare queas fortiter omne malum.
tow,
Dość wiele znoſić muſiſz nieſzczęścia kłopo-
Poki życia zażywaſz tych śliſkich obrotow,
Lecz znoś ie milcz, a ufay naylepſze lekarſtwo,
Tak czyniąc lekko przyimieſz naygorſze mę-
czarſtwo.

PATIENTIA IN ADVERSIS OPTIMUM REMEDIUM.

(*lim,*
Perfer & obdura dolor hic tibi proderit o-
Sæpe tulit laſſis ſuccus amarus opem.
ły,
Znoś cierpliwie nie ſarkay, lub ten będzie mi-
Wſzak choć gorzkie lekarſtwo przecie wzma-
cnia ſiły.

PRÆDICATORES.

Nuncius auroræ prius ut ſe ſuſcitet ipſum
Quam reliquos, alas explicat ante ſuas,

Jutrzenka by w przod siebie nim innych zbudziła (szcza siła.
Nim zeydzie, swych promieni w przod rozpu-

PRUDENTIA ET FORTITUDO.

Prudētis cavisse viri est mala, ferreq; fortis,
Ut mala non metuat iste, nec ille ferat.

Mądry strzeże się złego, mocny znosi mile,
Pierwszy dzielny w przypadkach, drugi dufa sile,

POST GAUDIA LUCTUS.

Quid lætare miser? nescis post gaudia vitæ,
Perpetuos luctus mortis adesse tibi.

Czego biedny cieszysz się wszak po wesołości,
Swiata śmierć cię zabrawszy, nabawi gorzkości.

POPULUS TALIS, QUALIS PRINCEPS.

Si studia & mores populi cognoscere curas,
Res facilis, vitam Principis inspicias.

Jezli masz wolą poznać pospulstwa przymioty
Łatwo ie poznasz, byleś zważył rządcy cnoty.

PAUPERTAS EVITATUR QUAMVIS SIT BONA.

Sobria paupertas multorū causa bonorum (est,

Hanc

Hanc tamen ut peſtẽ, plurima turba fugit.

Z uboſtwa wiele dobra ludzie doświadczaią,
Przecież iak od powietrza wſzyſcy uciekaią.

PAUPERES DITANS, CÆLUM SIBI THESAURISAT.

Quas Chriſti causâ miſeris donabis egenis,
In Cælo æternas conciliabis opes.

Z tych ktore dla Chryſtusa daſz ubogim dary,
Sowitſze w niebie zyſkaſz bogactwa bez miary.

PRÆVISIO ACTUUM.

Quidquid agis, prudẽter age & reſpice finẽ.

Nim co czynic zaczynaſz, te miey w przod przeſtogi,
Byś patrząc końca nie zſzedł z ſprawiedliwey drogi.

PROSPERITAS NE INFLET.

Quisquis habet nũmos ſecura naviget aura,
Fortunamq; ſuo temperet arbitrio.
Petronius.

Skarby twe y honory dodaiąc otuchy,
Na to ſzczęście niech nie dmą ambicyine duchy.

Q. Q. Q.

QUINQUE VULNERA CHRISTI.

Pharmaca ſunt potius, quam vulnera, vulnera Chriſti,
Curat enim plagis, vulnera noſtra ſuis.

Lekarſtwem nie ranami ſą Chryſtusa rany,
Bo Ranami Chryſtusa człek bywa wzmagany.

QUI BENE VIXIT NON TIMET MORTEM.

Qui bene præteritos ſine labe peregit Annos,
Non horret mortis, vulnera dira pati,

Kto przepędził pobożnie przeſzłe życia lata,
Nie lęka ſię gdy przyidą ſtraſzne śmierci fata.

QUÆ CARENT EFFECTU NON SUNT TENTANDA.

Quæ fieri nequeūt prorſus, tētare recuſes,
Ingenii debes, pondus habere tui.

To, czego doſtać trudno, nie ſzukay daremnie,
Gdyż przez to umyſł traciſz kuſząc ſię nikczemnie.

QUI

QUI ALIOS REPRÆHENDIT SE PRIUS EMENDET.

Cum fueris censor primũ te crimine purga,
Ne tua te damnent facta nefanda reum.
Ne tua contemnas, aliena negotia curans,
An tibi te quisquã junctior esse potest.

Jeśli chcesz bydź censorem zgładz w przod swe występki,
By cię nie potępiły złe twoie postępki.
Przez staranie o drugich nie zapomniey siebie,
Ktoż ci bliższym być może nad samego ciebie.

'QUALIS DEBET ESSE JURE CONSULTUS.

Si quis forte velit Jure Consultus haberi,
Continuet studium, velit a quocunq; doceri.
Invigilet, ne vincat eum tortura laboris,
Fortior insurget cunctisq; recentior horis.

Kto chce być prawnym człekiem y dobrym Jurystą,
Niech się uczy od drugich, niech będzie legistą.
Niechay go przy czułości praca nie zwycięża.
Ztąd wyidzie na biegłego w sztuce swoiey męża.

QUALIS DEBET ESSE JUDEX.

Sic Judex hominũ Causas cognoscere debes,

Ne Tua sub Christo Judice Causa ruat.

Będąc Sędzią tak ludzkie ſprawy ſądzić trzeba,   (niebá,
Byś twey ſprawy nie przegrał y nie ſtracił

QUOT CITO FIT CITO PERIT.

Non habet officium Jupiter omnis idem,

Nie wſzyſtko złotem zowią co ſię pięknie świeci,   (wznieci.
Jak honor nie ieſt trwały gdy ſię prętko

R. R. R.

REFUGIUM AD VULNERA CHRISTI.

Properet ingratus, Portā ſibi cernat apertā
Intret peccator ſæpius hanc lacerans,

Spieſz do Bramy niewdzięczny grzeſzniku otwartey,   (zdartey.
A wnidz do niey, zbrodniami twemi wniwecz

RE-

RESIGNATIO IN DEUM.

Totum velle Tuum, ſit quoq; velle meum,
Totum velle meum, ſit quoq; velle tuum.

Me chcenie, niech Twym będzie moim w zaiem Twoie,
Twe chcenie z moim razem złącz Boże oboie.

RECTA CONSCIENTIA,

Conſcia mens recti latratus undiq; ſpernit,
Nam latrare quidē, at nemo nocere poteſt.

Kto dobrego ſumnienia, gardzi obmowiſkiem,
Złemu tylko obmowa, nie ſzkodzenie zyſkiem.

REX CUM LEGE.

Rex regnat ſolus cur non regit omnia ſolq,
Qui regit & regitur, rectius ille regit.
Ovenus;

Król króluie, a iednak ſam wſzyſtkim nie rządzi,
Rządząc gdy będzie rządzon w rządach nie (pobłądzi.

REX LEGE MODERATUR VICISSIM.

Lex ſine Rege velut lumen ſine ſole fuiſſet,
Rex ſine Lege, velut Sol ſine luce foret.
Grex Regem primo legit Rex cum grege Legem

Gow-

Condidit, hinc Legē Rex regit atq; gregē.

Prawo bez Króla właśnie iak światło bez słońca,
Król bez prawa, iak słońce nie trafi do końca
Bez światła, bo poddani Króla obieraią,
Zkąd iak prawa tak siebie, Króla rządcą maią.

S. S. S.

SPINEA CHRISTI CORONA.

Indignū Diadema geris Rex maxime Regū,
Debetur meritis, ista Corona meis.

Niesłużyć ta Korona Królu nad Królami
Jam ią nosić powinien z memi występkami.

SCRUTATOR MAIESTATIS OPPRIMETUR A GLORIA.

Simia in oceani fundo hæret mersa profūdo,
In planam & nescit se revocare viam.
Sic homo qui secreta Dei rimatur in imum,
Labitur, unde pedem non revocare datur.

Wnurt

Wnurt Oceanu małpa zabrnąwszy znurzona
Nie może być na suchą drogę wywiedziona.
Tak człek w Boskich sekretow głębią gdy się
wdaie,
Tam wpada nieszczęśliwy zkąd nigdy nie
wstaie.

SALUS A CHRISTO.

Cor sitiens salientis aquæ desiderat haustum
Unde queunt vires se reparare novæ.
Cui Christus vivētis aquæ de fonte propinat,
Ille salutaris, fluminis gaudet aquæ,

Czem serce żywą wodą chce zgasić pragnienie
Bo z niey sił nabrać nowych, może y zbawienie.
Otrzymać, komu Chrystus żywey wody zdroiu,
Użyczy, ten zostanie w niebieskim pokuiu.

SENSUUM FALLACIA.

Nos aper auditu, linx visu, simia gustu,
Vultur odoratu, præcellit aranea tactu.

Dzik słuchem małpa smakiem ostrowiedz pa-
trzaniem, (niem,
Sęp węchem, nas przewyższa paiąk dotyka-

SOMNUS IMAGO MORTIS,

Sulte quid est somnus, gelida nisi mortis i-
mago,

Longa

Longa quieſcendı tempora fata dabunt.

Lodowatym ieſt śmierci ſen głupcze obrazem;
Nabawi cię dość długim ſnem śmierć ż parką razem.

SCIENTIA UTILIS.

Chriſte ſciant quæcũq; alii, mihi ſufficit una;
Cognitioq; Tui, cognitioq; mei.

Niech wiedzą inni wſzyſtko, mnie dość tey mądrości.
Bym poznał Boſką dzielność względem mey podłości.

STABILITAS MENTIS.

Sunt homines, homines qui tranſmutantur in horas
Certa, ſed in ſtabili, mens ſtatione manet.

Są ludzie ktorzy w iedney mienią ſię godzinie;
Lecz umyſł iednakowy w nich nigdy nie ginie.

SPIRITUS S: GRATIÆ.

Ut ſemper veniunt ad candida tecta Columbæ;
Ingreditur Sanctus candida Corda Deus.

Jak czyſta gołembica w czyſte mieyſca godzi;
Tak Laſki w ſercach czyſtych Duch nayświętſzy rodzi.

STU-

STUDIUM INANE QUALE SIT.

Amentes fiunt studiosi scire studentes,
Nemo fit insanus, qui studet esse bonus.

Szalonemi bywaią co chcą bydź mądremi,
Być nie mogą szaleni, co chcą bydź dobremi.

SOMNUS.

Si somnus nihil est nisi mors, nil mors nisi somnus,
Quo plus in vita dormio vivo minus.

Jeżeli śmiercią iest sen a snem śmierć w zaiemnie,
Im więcey śpie w mym życiu, mniey żyie daremnie.

STATUS HOMINUM.

Deprimitur nisi pes alter non tollitur alter,
Sic casu alterius, tollitur alter homo.

Jedney nodze zemdloney, druga dopomaga,
Tak upadkiem iednego, człek się drugi wzmaga:

SENATUS UNDE DICITUR.

A senibus primi sumptum dixere Senatum,
Est robur juvenum, consiliumq; senum,

Senat od sędziwości dawni nazywali,

By młodzi męſtwem, ſtarzy radą Go wſpierali.

SENECTUS EST MALA MALIS.

Quæ caruit vitiis, dulcis ſolet eſſe ſenectus,
Contra moroſa eſt, quæ vitioſa fuit.

Daleka od wyſtępkow, ſłodka ſtarość bywa,
Ktorą grzechy poprzedzą, nudna y tęſkliwa,

SINE AMICIS NIHIL JUCUNDUM.

Quid tibi jucundum, ſubmotis eſſet amicis,
Cuncta tibi quanquã, ſint cumulata bona.
Alter ego ſum verus multumq; probatus amicus,
Quo nobis debet, carius eſſe nihil.

Coż ci będzie miłego, z bywſzy przyiaciela,
Choćbyś nabył doſtatkow dobr y bogactw wiela.
Jam ci ſzczery przyiaciel y wyprobowany
Toć przyiaciel nad ſkarby bywa ſzacowany.

SCIRE MORI EST HONOS MORTIS.

Mortis honos eſt ſcire mori vitæq; beatæ,
Exitus eſt teſtis, qui ſine labe fuit.

Smierci ſława ieſt wiedzić iak umrzeć potrzeba,

Tey

Tey świadkiem dobre życie skutkiem doyście
Nieba.

SAPIENTIA.

Sapientis est mutare consilium in melius

Ktory z radą zażytą swe sprawy odmienia,
Mądrym iest y nie skazi swych spraw ni sumnienia.

SOCIETAS PRAVA FUGIENDA,

Nulli te facias nimium sodalem,
Minus gaudebis, sed minus dolebis. *Tred.*

Nieszukay wściśley bardzo bydź z ludzmi przyiaźni,
Im mniey cię kto pocieszy tym cię mniey (rozdrażni.

SEMEL MALUS, SEMPER MALUS.

Quod te sta nova capit, inveterata sapit.

Tę ktorą napoiony człek złością z młodości,
Tak iest trudno wywabić iak z skorup tłustości.

E T.

T. T. T.

TEMPORUM CALAMITAS.

Frigora nos torquent, calor ad otia ducit,
Sic nobis miſeris tempus utrumq; nocet.

Zimna dręczą, a ciepło prożnowanie ſłodzi,
Tak nam ludziom mizernym czas wſzelaki
ſzkodzi.

TEMPORUM CALAMITAS.

Tempora labūtur tacitiſq; ſeneſcimus annis,
Et fugiunt fræno non remorante dies.

Czaſy prętko miiaią ſtarość naſtępuie,
Po czaſiech upłyniętych smierć koniec gotu-
ie.

TRES SORTES VINI.

Ut bona vina probes, ſapor explorādusq; o-
Et color oſtendet, teſtis eritq; calor. (dor,

Wina proba ze ſmaku y z zapachu bywa,
Z koloru y z tęgości, gdy głowe zagrywa.

TIMOR DEI.

Scilicet abjecto leve ſit ſcelus omne timore,
Sed

Sed gravis insequitur pœna timorq; scelus.
Flagitiis demũ incipient trepidare peractis,
Ante scelus nullum, pectora timor habet.

Choć boiaźń odrzuciwszy grzech się lekki zdaie, (nastaie.
Lecz ciężka kara z strachem po zbrodniach
Po nierządach pełnionych ci drżeć zaczynaią,
Ktorzy przed zbrodnią strachu na sercu nie maią.

TESTIS CONSCIENTIÆ.

Ingenii Lingva est, sed cordis sermo character,
Haud secus est fructus arboris indicium.

Dowcipu ięzyk ludzki, serca znakiem mowa,
Drzewa dobroci z fruktu iest proba gotowa,

TEMPUS.

Omnia fert ætas secum, aufert omnia secum
Omnia tempus habet, omnia tempus habent,

Wiek z sobą wszystko niesie, wiek wszystko odbiera, (przybiera.
Wszystkie rzeczy czas maią, rzecz wczas się

TARDANTES BENE OPERARI.

Cras inquis faciā, concessaq; dabitur hora,
Fac hodie, fugit hæc non reditura dies.

Jutro być dobrym pragnieſz upłynieć godzina
Czyń dziś, boć dzień ucieknie, z ciebie zguby wina.

V. V. V.

VITÆ HUMANÆ BREVITAS.

Vivimus & morimur momento extingvimur uno,
Vi lampas oleo deficiente perit.

Zyiemy, umieramy, w momencie nikniemy
Jak lampa gdy z niey oley wytli ſię gaśniemy.

VICTORIA SUI IPSIUS.

Fortior eſt qui ſe quā qui fortiſſima vincit,
Mænia, nec virtus altius ire poteſt.

Ardua

Ardua res viciſſe alios, victoria major,
Eſt animi fluctus, compoſuiſſe ſui.

Mocnieyſzy ktory ſiebie,nizli zamki wielkie
Zwycięża,bo ta cnota ieſt nad cnoty wſzelkie.
Cięžka rzecz przezwycięžyć kogo, cięžſza ſiebie,
Przekonać, znieść umyſłu trudności w potrze- (bie.

VOLUNTARIA PERDITIO SUI.

Sæpè vides circum quod lampada muſca rotetur,
Et tandem a flamma quod male læſa cadat.
Scilicet ipſa ſibi eſt mortis cauſa Pyrallis,
Sic homo ſæpe ſui, noxia cauſa mali eſt.

Częſto mucha obiega świecę rozpaloną,
Y od niey bywa z žycia w momencie zgładzoną,
A iako ſobie ſama ieſt śmierci przyczyną,
Tak człek ſwego nieſzczęścia ieſt częſtokroć winą.

VANITAS FORTUNÆ.

Dum potui ætate ſtudui conquirere nummos,
Et mea nunc magnas arca tuetur opes.
Jam tamen intereant pereantq; hæc omnia mundo,
Ne

Ne male thesauris; intercam ipse meis.

Starałem się gdym młodym był o wszelkie zbiory,
Mam dotąd dochowane fortunne splendory.
Niech te iednak zaginą, niech wświecie przepadno,
Bym tylko w nich mey Duszy nie utracił snadno.

VIRTUS VERA.

Non est in verbis virtus at rebus in hæret,
Res sunt non voces, spes, amor, atq; fides.

Nie na słowach lecz rzeczach cnota się funduie,
Miłość, wiara, nadzieia rzeczą się gruntuie.

VOLUNTAS.

Vis bonus esse, velis tantum fiesq; volendo,
Is tibi posse dabit, Qui tibi velle dedit.

Chcesz być dobrym chciey tylko a staniesz się chcący
Ten ci da możność ktory iest wszystko mogący.

36

VICTRIX FORTUNÆ SAPIENTIA.

Si fueris ſapiens Creſi ſuperaveris aurum,
Nam ſapiens nullo, tempore vixit inops.

Przeydzieſz ſkarby Krezusa nabywſzy mądro-
ści,
Bo mądry nigdy niebył w uboſtwa podłości.

VIRGINITATIS LAUS.

Virginitas, animi murus, victoria carnis,
Pectus honeſtatis, Sancta pudicitia eſt.

Panienſtwo ieſt umyſłu murem, łupem ciała
Jeſt znakiem pocściwości, Swiętych Panien
chwała.

VIRTUS SINE PROMOTORE.

Virtus promotore carens, non ſurgit in al-
tum,
Jako ſternik bez wiosła w wodzie czyni męty,
Tak cnota bez pomocna, ma do ſzczęścia
wſtręty.

VENUS ET EBRIETAS FUGIENDA.

Ut venus enervat vires ſic copia Bacchi,
Et tentat greſſus, debilitatq; pedes.

Jako

Jako Wenus z ſwych zbytkow ſłabe czyni ſiły
Tak też nogi osłabia y Bachus opiły.

VULNUS.

Vulnere ſanato tamen cicatrix manet.

Seneca.

Choć zadana za czaſem zagoi ſię rana,
Jednak blizna tey rany tkwi w ſercu zadana.

VIS UNITA FORTIOR.

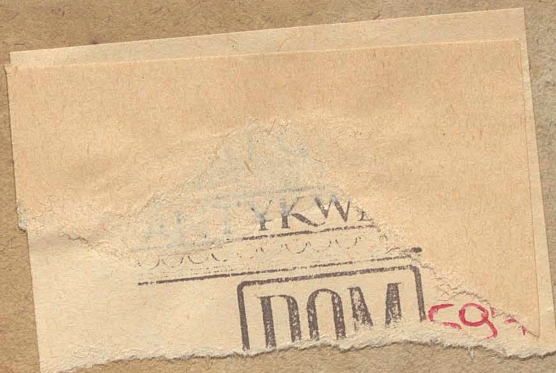
Non caret effectu quod voluere duo.

Choćbyś miał Alexandra natężone ſiły;
Przecież by dwu mocnieyſzych, ciebie pognę biły.

Ad. M. D. G. Bmæ: V: M. OOq, SS. Cultum ac Venerationem.

TYKW
DOM
59